
Ś.p. Mirosław Zbigniew
Przegonia-Kryński (ur. 21 października
1886 r. - um. 21 lipca 1917 r.)

Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego 10, 186-188

1917

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ś. p. Mirosław Zbigniew Przegonia-Kryński

(ur. 21 października 1886 r. — um. 21 lipca 1917 r.).

Z niezbyt licznego grona językoznawców polskich ubył w roku zeszłym (1917) jeden z jego członków, Dr. Mirosław Zbigniew Przegonia Kryński, badacz w dziedzinie językoznawstwa i pedagog, członek Tow. Naukowego Warsz., Towarzystwa miłośników ludoznawstwa w Warszawie i Towarzystwa heraldycznego we Lwowie. Urodził się 21 październ. 1886 r. w Warszawie; po ukończeniu gimnazjum studjował językoznawstwo w Uniwersytecie Jagiellońskim, wiedeńskim i lwowskim, głównie pod kierunkiem prof. Rozwadowskiego, Łosia, Nitscha, Jagića, Vondraka i in.; stopień doktora fil. otrzymał w Uniwersytecie Jagiellońskim. Prace z zakresu

językoznawstwa słowiańskiego i polskiego ogłaszał bądź w wydaniach osobnych, bądź też w wydawnictwach periodycznych, jak: *Poradnik językowy* w Krakowie, *miesięcznik warszawski p. n. Książka*, *Prace filologiczne*, *Wielka Encyklopedia powszechna*, *Miesięcznik Heraldyczny* we Lwowie, *Sprawozdania Towarzystwa Naukowego Warsz.*, *Materiały i prace Komisji język. Akademii Umiejętn. w Krakowie*; z innych dziedzin, mianowicie oświaty i szkolnictwa: w *Myśli polskiej* w Warszawie (1915), w *Dzienniku Polskim* (1915), w *Ilustracji „Wieś i Dwór“* (1916), w *Pamiętniku literackim*, w *Słowie Polskim* we Lwowie i in.

Do prac jego osobno wydanych należą: „*Gramatyka języka polskiego szkolna*“ (Warsz. 1917, wyd. 3-e), w której dział składni polskiej jest przez autora samodzielnie opracowany; „*Zabytki języka staropolskiego od wieku XIV do początku XVI-go*“, podręcznik do studjów uniwersyteckich niezbędny przy wykładach i ćwiczeniach seminaryjnych — praca przez niego z zamówieniem podjęta (r. 1809) i w znacznej części wykonana (ukończenie całości w r. 1918. Warsz. w 8-ce str. 480); „*Historja Aleksandra w tłumaczeniu Leonarda Bonieckiego z r. 1510*“, zabytek polszczyzny z początku wieku XVI-go, przez wydawcę odpisany z rękopisu biblioteki ord. Zamojskich i wydrukowany z dodaniem u dołu stronic tekstu łacińskiego (druk całości na ukończeniu, stron ok. 546). Zmarły był współredaktorem *Prac filologicznych*, wydawanych przez prof. A. A. Kryńskiego. W czasopiśmie tym, poświęconym filologii i językoznawstwu polskiemu, drukował rozprawy oryginalne i przeglądy krytyczne dzieł z tego zakresu. *Prace Mirosława Kryńskiego* odznaczają się przede wszystkim ścisłą metodą naukową, wynikającą z dokładnej znajomości dzisiejszego stanu językoznawstwa. Do takich należą: „*Starosłowiańskie prægynja*“ w *Pr. filol.* VII, r. 1909 i w *Indogerm. Forschungen* p. n. „*Vieux—slave prægynja*“ (t. 29, r. 1911); „*Zanik u między samogłoskami*“ (interwokalicznego); „*Wygłosowe g=χ*“ — obie rozprawy czytane na posiedz. Wydziału I Tow. Nauk. w roku 1914, — oprócz ścisłej metodyczności odznaczają się uwzględnieniem obfitego materiału gwarowego, — drukowane w *Materj. i Prac. Kom. jęz. Akad. Um.* w t. VI, r. 1913, stanowią pracę doktorską autora; inne: „*Rozwój terytorjalny języka polskiego*“, praca czytana na posiedzeniu Wydz. I Tow. Nauk. w 1914 (drukow. w *Pracach*

filol. t. VIII, r. 1916, str. 65); „Element spółgłoskowy w końcówce *-go* w dopełniaczu“, czyt. na posiedz. Wydz. I Tow. N. w 1914 (druk. w Pr. filol. VIII, 1915, str. 88).

Oceny krytyczne i sprawozdania pisane przez M. Kryńskiego tym się odznaczają, że autor przy danej sposobności rozwijał własne poglądy na istotę poruszanych tam zagadnień, jak np. na powstawanie języków i narodowości, na drogi mieszania się dialektów, lub też na genezę niewspółmierności między niektórymi kategorjami gramatycznymi i logicznymi i inne (ob. Prace filol. t. VII i VIII).

Ta sama ścisłość rozumowania i metoda naukowego roztrząsania charakteryzuje dwie prace jego z zakresu studjów heraldyczno-językowych, drukowane w „Miesięczniku Heraldycznym“ we Lwowie, mianowicie: „Przeginia—Przegonia: W obronie praw fałszywej tradycji w heraldyce“ (Lwów 1912) i „O używaniu nazw herbowych i nazwisk“ (Lwów, 1913).

Mirosław Kryński, żyjąc w okresie rozbudzonego w ostatnich latach życia w kraju, żywo odczuwał znaczenie ogólnych dążeń do samoistnego bytu narodowego, brał też udział w dążeniach do reform społecznych i niejednokrotnie wypowiadał swe myśli o potrzebach przedewszystkim szkolnictwa dzisiejszego i oświaty narodowej (w Myśli Polskiej r. 1915, w Ilustracji Wieś i dwór, 1916 i in.). Nie szczędził również czasu i sił w pracy nauczycielskiej dla dobra młodzieży, w wykładach szkolnych i na Wyższych Kursach naukowych na katedrze językoznawstwa porównawczego. Wszędzie umiłowanie nauki i gorące pragnienie jej szerzenia i podnoszenia coraz wyżej jej poziomu u nas kierowały jego myślami i czynami. Nie dano mu jednak było pracować dalej i iść naprzód według zamiarów po obranej drodze. Dziwne losu zrządzenie: ś. p. M. Kryński brał czynny udział w pracach naszego Towarzystwa od r. 1914, odczytując swoje rozprawy językoznawcze na posiedzeniach Wydziału I-go, zanim został jego członkiem rzeczywistym; gdy zaś w r. 1917 wskutek wyborów zaliczony został formalnie do grona członków Towarzystwa, tegoż roku, niedługo potem praca jego i w Towarz. Naukowym i wszelka inna ustać musiała, bo ustało i życie samo, tak przedwcześnie złamane nieuleczalną chorobą serca.